

Tillsynen av avfalls- anläggningar och verksamhetsavfall år 2020

Maj 2021

[stockholm.se](https://www.stockholm.se)

Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall – tillsynen år 2020

Dnr:2021-6372

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktpersoner: Nanna Spett, Kerstin Spångberg och Victoria
Beckman

Sammanfattning

Denna rapport redovisar arbetet inom avfallsområdet år 2020. Området omfattar tillsyn av anläggningar som har som sin huvudsakliga sysselsättning att sortera, behandla, mellanlagra eller på annat sätt hantera avfall och farligt avfall. Området omfattar också tillsyn av annan avfallshantering t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes och gränsöverskridande transporter, producentansvar, nedskräpning och återvinning av avfall för anläggningsändamål. Området omfattar dock inte kommunalt avfall (tidigare hushållsavfall). Hälso- och skyddsavdelningen ansvarar för tillsynen av hanteringen av kommunalt avfall.

Utöver tillsyn omfattar området också deltagande i arbetet med framtagande och uppföljning av planer inom staden, remissarbete och andra mer strategiska frågor. Även dagvattenfrågor hanteras till viss del inom avfallsområdet.

Viktiga aspekter vid tillsyn av avfallsanläggningar

Förutom att kontrollera egenkontrollen hos företagen och efterlevnaden av villkor i meddelade tillstånd kontrollerar miljöförvaltningen bland annat:

- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras
- vilka kemikalier som används och att företagen har kemikalieförteckningar
- arbetet med energi- och transportfrågor

Resultat

Tillsynen under 2020 har visat att läget är hos de större aktörerna inom kommunen i stora drag är detsamma som det var 2019. Inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd. De tillståndspliktiga avfallsföretagen hade kemikalieförteckningar, liksom de anmälningspliktiga som hanterar kemikalier.

Tillsynen av dagvattenhanteringen hos de företag som har verksamhet som riskerar att förorena dagvattnet har fortsatt och krav på förbättringar har ställts där så behövts.

Rivningstillsyn

Miljöförvaltningen har fortsatt med tillsynen av hanteringen av rivningsavfall.

Resultat

Utsortering för återbruk förekommer i få rivningsprojekt. Trots miljöförvaltningens uppmuntran om ett ökat återbruk hävdar verksamhetsutövarna att efterfrågan på begagnade byggprodukter på marknaden är liten eftersom kvaliteten inte kan säkerställas, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Förvaltningen fortsätter dock att lyfta frågan i tillsynen samt i andra sammanhang som t.ex. handlingsplanen för cirkulärt byggande.

Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun och som inte omfattas av förvaltningens tillsyn, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrollerar inte miljöförvaltningen.

Strategiskt arbete

Under 2020 har vi deltagit i förvaltningens interna miljögrupp, i förvaltningens interna dagvattengrupp och i Bällstaå-gruppen.

Vi har, i samråd med trafikkontoret, exploateringskontoret och stadsdelsförvaltningen, tagit fram ett förslag till projektplan för Västberga industriområde som vi hoppas ska godkännas av respektive förvaltningschef.

Vi har tagit fram en behovsutredning för ett resurseffektivt Stockholm och deltagit i de interna referensgrupperna i arbetet med handlingsplaner för en hållbar plastanvändning och för ett cirkulärt byggande i Stockholm. Vi har tillsammans med miljöanalysavdelningen initierat ett projekt för att utreda vilka krav vi inom rivningstillsynen ska ställa på hantering av PVC-avfall. Vi har också startat en samverkan med miljökontoren i Göteborg och Malmö och Byggföretagen om dispensgivning för sortering av rivningsavfall och andra frågor som gäller rivningar. Vi har även haft möte med exploateringskontoret och gett våra synpunkter på deras anbudsformulär för att förbättra upphandlingar av rivningstjänster i staden.

Kommande tillsynsbehov

Behovsutredningen för år 2021, som ligger till grund för tillsynsplaneringen, tar beträffande resurseffektivitet bl.a. upp följande tillsynsbehov:

- Förebyggande tillsyn av att stadens egna aktörer, bostadsbolag m.fl. följer framtagna riktlinjer i sitt byggande.
- Utvecklat samarbete med stadsbyggnadskontoret i syfte att uppnå att resurseffektivitet hanteras tidigare i byggprocessen.
- Tillsyn av transportörer är ett stort och viktigt tillsynsområde, som behöver utvecklas till följd av nya regler.
- Nya krav på utökad sortering av bygg- och rivningsavfall bedöms öka behovet av tillsyn, inklusive dispensgivning.

Det pågår mycket inom avfallsområdet nationellt

Mer ordning och reda inom avfallsområdet

Avfallsskandalerna som uppdragats nationellt det senaste året har medfört att regeringen lämnat förslag på ändringar i lagstiftningen för en säkrare avfallshantering¹. Sannolikt kommer det sammantaget innebära ett ökat behov av nya tillsynsinsatser. Förslaget remitterades till staden. Nämnden avstyrkte förslagen i beslut den 31 mars 2021 (dnr 2021-2277) såvitt avser ändrade provningsnivåer för mekanisk bearbetning, sortering och lagring av avfall samt undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av maskiner för anläggningsändamål på grund av brister i underlaget. Nämnden tillstyrkte övriga delar av remissen med de synpunkter som framgår nedan.

Hantering av schaktmassor ses över

Naturvårdsverket ska göra en översyn av dagens hantering av schaktmassor och föreslå hur regelverket och eventuella andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer ändamålsenlig hantering som bidrar till en cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor för masshantering som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektets syftar bl.a. till att minska transporternas klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning. Utöver staden deltar Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, STORSTHLM och Trafikverket

¹ Regeringens promemoria Ordning och reda på avfallet (M2021/00207), januari 2021.

MKB-direktivet ses över

Översynen av hur Sverige har implementerat direktivet om miljökonsekvensbeskrivningar kan leda till förändringar i förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och av hur anmälningar av avfallsverksamhet ska hanteras.

Innehåll

Sammanfattning	3
Viktiga aspekter vid tillsyn av avfallsanläggningar	3
Rivningstillsyn.....	4
Strategiskt arbete	4
Kommande tillsynsbehov	4
Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall	8
Allmänt om avfallshantering	8
Tillsyn av avfallsanläggningar	9
Övrig tillsyn.....	14
Strategiskt arbete	18
Kommande tillsynsbehov	19
Bilaga.....	21
Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn....	21
Återvinningscentraler	21
Miljöstationer	22
Avfallslager	22
Förberedelse för återanvändning	24
Hantering av metallsrot och skrotbilar	24
Hantering av returpapper och returplast	26
Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall.....	29
Lagring och behandling av elavfall.....	30
Masshantering och återvinning av avfall för anläggningsändamål	31
Hantering av avfall från gaturenhållning	33
Komposteringsanläggningar	35
Lager för farligt avfall.....	36

Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall

Denna rapport redovisar avdelningen Plan och miljöns arbete med området avfall under 2020. Vi är tre personer som arbetar med området motsvarande två tjänster i tid. Området omfattar tillsynen av anläggningar som sorterar, behandlar, lagrar eller på annat sätt hanterar icke-farligt avfall och farligt avfall och som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Avdelningens arbete med avfall omfattar också tillsyn av annan avfallshantering, t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes transporter, producentansvar och nedskräpning. Information och strategiskt arbete ingår i arbetet. Även hälsoskyddsavdelningen arbetar med avfallsområdet, bl.a. med frågor gällande kommunalt avfall.

Allmänt om avfallshantering

En bra avfallshantering är betydelsefull för människors hälsa och miljön. En bra avfallshantering innebär att avfallet hanteras med minimerad risk för okontrollerad spridning av farliga ämnen och att avfallet utnyttjas så effektivt som möjligt enligt avfallshierarkin. Avfallshierarkin är en, för EU gemensam, prioriteringsordning för lagstiftning och politik som rör förebyggande och hantering av avfall. Enligt hierarkin ska avfall i första hand förebyggas. Det betyder att avfallsmängderna ska minska liksom avfallets innehåll av farliga ämnen. Är det inte möjligt att minska mängden ska avfallet förberedas för återanvändning, materialåtervinnas eller energiåtervinnas. I sista hand ska det läggas på deponi.

Att minska innehållet av farliga ämnen i varor och produkter är viktigt. Så länge varor/produkter innehåller farliga ämnen kommer hanteringen av avfall att innebära spridning av farliga ämnen till miljön även om den med olika metoder och stor försiktighet kan minimeras. Innehållet av farliga ämnen försvårar eller gör det omöjligt att materialåtervinna avfallet.

Avfallshantering kan medföra långväga transporter, utsläpp till dagvatten- och avloppssystem, mark och luft samt orsaka dålig lukt, buller, damning och oro hos närboende. Stora upplag av avfall kan leda till svårsläckta bränder. En dålig avfallshantering kan också medföra att farliga ämnen hamnar i återvunnet material eller exporteras illegalt. För en effektiv avfallshantering krävs det att det finns lämplig mark relativt centralt och inte alltför långt bort från avfallslämnarna eller från de som kan använda det återvunna materialet.

Här finns en konflikt mellan avfallshanterings behov av plats och utrymme och stadens behov av mark för bostadsområden som inte störs av buller, transporter och verksamheter som förfular.

Tillsyn av avfallsanläggningar

Det fanns, 2020, 14 anläggningar med tillstånd. Dessa var:

- Lunda Kretsloppsanläggning
- Lantz Järn & Metall AB
- Suez Högdalen Återvinningsanläggning, nu PreZero
- Stena Recycling AB
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Lunda
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Västberga
- Östberga ÅVC
- Lövsta ÅVC
- Bromma ÅVC
- Vantör ÅVC
- Svensk Freonåtervinning AB
- Allåtervinning AB
- Sweden Recycling AB
- Kompostanläggning Fisksjöäng

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden är under tillståndsprövning. Därutöver fanns det drygt 60 anmälningspliktiga avfallshantearare med fast årlig tillsynsavgift.

Allmänt om tillsynen

Tillsynen av avfallsanläggningarna består bl.a. av att:

- kontrollera regelefterlevnad i allmänhet
- kontrollera uppfyllande av villkor i tillstånd
- kontrollera företagens förmåga att kontrollera sin egen verksamhet (egenkontroll)
- påtala och kräva åtgärder av brister, både administrativa och praktiska
- uppmuntra pågående miljöarbete och tålmodigt driva på utvecklingen
- bekräfta de ansträngningar som görs
- informera om regler, miljörelaterade frågor och sprida goda exempel

Alla tillståndspliktiga verksamheter betalar årlig avgift liksom de flesta anmälningspliktiga verksamheterna. Alla verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på två vardagar eller mer ska besökas minst en gång varje år. Verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på

en persondag eller mindre ska besökas minst vart tredje år. Tillsynen omfattar mer än själva besöket som t.ex. granskning av miljörapporter, hantering av klagomål och anmälningar av förändringar. Ett tillsynsbesök tar oftast mer än en persondag i anspråk.

Bastillsyn av avfallsföretagen

Basen i tillsynen utgörs av att kontrollera efterlevnaden av villkor i tillstånd och egenkontrollen hos företagen. Till grundläggande frågor hör bl.a:

- vilka kemikalier som används och att företagen har aktuella /uppdaterade kemikalieförteckningar
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet
- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument
- arbetet med energi- och transportfrågor

Förutsättningarna för verksamheterna skiljer sig åt. Avfallsföretagen hanterar olika typer av avfall. En del bedriver verksamheten inomhus medan andra bedriver den utomhus, en del företag hanterar små mängder avfall och andra har en mer omfattande hantering o.s.v. Därför har förvaltningen valt att beskriva företagens miljöarbete och förvaltningens tillsyn uppdelat på grupper av företag som har snarlik verksamhet, se bilaga 1. Nedan görs dock ett försök att ge en generell bild av hur de olika tillsynsaspekterna hanteras hos avfallsföretagen.

Villkorsefterlevnad

Tillsynen under 2020 har visat att inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd. Suez, numera PreZero, återvinningsanläggning i Högdalen hade dock svårigheter med nedskräpning och dammspridning.

Kemikalier

Enligt egenkontrollförordningen (1998:901) ska verksamheter förteckna de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen ska omfatta:

1. produktens namn,
2. omfattning och användning,
3. information om hälso- och miljöskadlighet, samt
4. produktens klassificering

Avfallsföretagen hanterar generellt inte så många olika kemikalier. De stora mängderna utgörs framförallt av diesel. I övrigt kan det handla om t.ex. färg för reparation av containrar, smörjoljor, hydrauloljor och liknande. Oftast granskar miljöförvaltningen förteckningarna i samband med tillsynsbesöken. De krav miljöförvaltningen ställer är t.ex. att man ska upprätta kemikalieförteckningar om man inte gjort det, uppdatera dem så att de stämmer med den aktuella kemikalieanvändningen och komplettera med uppgifter som saknas. Miljöförvaltningen diskuterar också möjligheterna att byta ut sådana kemikalier som innehåller farliga ämnen till mindre farliga. 2020 hade alla de tillståndspliktiga avfallsföretagen som förbrukar kemikalier kemikalieförteckningar. Så var även fallet för samtliga de under året besökta anmälningspliktiga verksamheterna som förbrukar kemikalier.

Förvaring av kemikalier och farligt avfall

Miljöförvaltningens krav är att kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att det inte finns risk för utsläpp till dag- eller spill-vattenbrunnar eller till mark. Miljöförvaltningen kontrollerar också att eventuella cisterner besiktigas med de intervall lagstiftningen anger genom att begära kopia på utförda kontroller. Samtliga avfallsanläggningar som besöktes under 2020 uppfyllde dessa krav.

Förorening av dagvatten

Verksamhet utomhus ökar risken att förorena dagvattnet. Risken kan minskas genom att man t.ex. nederbördsskyddar olika avfallsfraktioner, sopar gårdsplaner/körytor regelbundet och har tillgång till tättslutande lock som kan läggas över dagvattenbrunnarna i händelse av oavsiktliga utsläpp. Förvaltningen kan notera att utvecklingen under åren gått mot mer nederbördsskyddad verksamhet. Allåtervinnings mottagningar av metallskrot i Högdalen och Bromma bedrivs inomhus. Detta gäller även för Roslagstulls Återbruk, Sweden Recyclings mellanlager för farligt avfall och exploateringskontorets masshantering i Norra Djurgårdsstaden.

Nya återvinningscentraler byggs numera med tak över containrarna och nya mellanlager för el-avfall lokaliseras inomhus. Förvaltningen ser det bl.a. som ett resultat av att dagvattenfrågan varit i fokus de senaste åren. De företag som fortfarande har utomhusverksamhet och riskerar att förorena dagvattnet arbetar med att nederbördsskydda de delar av verksamheten som har störst påverkan och som någorlunda lätt går att skydda samt med att rena och provta dagvattnet.

Vid utgången av år 2020 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning i Spånga, Svensk Freonåtervinning, Suez, numera

PreZero, Högdalen, återvinningscentralerna i Sättra, Högdalen, Bromma och Lövsta och Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden rening av sitt dagvatten. Miljöförvaltningen tar del av provtagningsresultaten. Det är svårt att provta dagvatten eftersom provtagningen måste ske vid nederbörd och föroreningsinnehållet kan variera beroende på hur länge det regnat och på vilken verksamhet som pågår vid provtagningstillfället. Efter några års provtagningar får man ändå en ganska rättvisande bild av hur verksamheten påverkar dagvattnet.

Det har visat sig svårt för en del av företagen att nå de halter som anges som målvärden i tillstånden eller som är önskvärda utifrån vilken recipient vattnet leds till. Allåtervinning har, till sin anläggning i Ulvsunda, installerat ett kompletterande reningssteg. Även Lantz Järn & Metall har, under 2020, installerat ytterligare reningsutrustning.

Med de förbättringsåtgärder som vidtagits har metallhalterna i dagvattnet sjunkit. Förekomsten av organiska ämnen som t.ex. PFAS-ämnen fortsätter att vara föremål för diskussion om vilka halter som inte bör överskridas och vilka reningstekniker som kan tillämpas. Det kan medföra att ytterligare reningssteg kan komma att behövas hos vissa verksamheter. Provtagningarna av dagvatten från återvinningscentralerna visar varierande föroreningshalter och tydliggör vikten av en aktiv egenkontroll och uppföljning av analysresultaten.

Suez, numera PreZero, har förbättrat reningen för dagvattnet från anläggningen i Högdalen. Vid en förändring av verksamhetsytan ska nya dammar anläggas och miljöförvaltningen har 2020 angett riktvärden för dagvattnet.

Sortering och vidare behandling

Målsättningen med avfallsanläggningarnas verksamhet är att avfall som innehåller farliga ämnen tas ur kretsloppet, att resterande mängd material- eller energiåtervinns och att så lite som möjligt deponeras. De flesta har små möjligheter att styra mot mer förebyggande av avfall eller mot förberedelse för återanvändning. Miljöförvaltningen för dock en dialog med en del av verksamheterna för att hitta möjligheter till en ökad resurshushållning. SVOA arbetar aktivt för att, ur det grovavfall hushållen lämnar, öka materialåtervinningen och att gynna återbruk.

När farligt avfall lämnas över till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige har både den som lämnar avfallet och den som tar emot avfallet (kan vara transportören) ett ansvar att upprätta ett transportdokument. Transportdokumentet ska innehålla uppgifter

om avfallsslag, mängd, lämnare och mottagare. Miljöförvaltningen har vid tillsynen 2020 konstaterat att rutinerna för transportdokument fungerar bra när det gäller avfallsföretagen.

Rapportering till Naturvårdsverkets digitala register

Från den 1 november 2020 ska verksamheter rapportera in antecknade uppgifter om farligt avfall till ett avfallsregister hos Naturvårdsverket. Att så sker hos avfallsanläggningarna kommer kontrolleras under 2021.

Energi och transport

Energianvändningen hos avfallsföretagen utgörs av belysning, uppvärmning, drift av datorer och arbetsmaskiner i hallar och på kontor. Hallar och liknande för sortering och mellanlagring är ofta ouppvärmda. Kontorsutrymmena är genomgående små. Energifrågan hos avfallsföretagen handlar därför framförallt om transporter, en aspekt som miljöförvaltningen lyfter i samband med tillsynen. De större företagen arbetar med logistiken för att få ner antalet transporter, och det kan även handla om Ecodrive-kurser för chaufförer samt valet av miljöklassade fordon. Under 2020 har förvaltningen inte specifikt arbetat med den frågan i tillsynen av avfallsföretagen.

Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen

Utöver bastillsynens frågeställningar bedriver miljöförvaltningen tillsyn av frågor som kan vara aktuella endast för vissa företag. Det kan handla om störningar till omgivningen i form av nedskräpning, buller och damning.

Nyckelindikatorer

Nyckelindikatorerna för avfallsområdet är:

1. Antalet befogade klagomål. Årsmål 0 st.
2. Andel företag, där dagvattenpåverkan kan befaras, som installerat rening. Årsmål 100 %
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %

Antalet befogade klagomål

De flesta företagen ligger i industriområden och det inkommer få klagomål på störningar. Suez, numera PreZero, i Högdalen har under 2020 haft klagomål gällande nedskräpning, lukt och buller. Frågorna är under utredning och inte bekräftat befogade. Vid Högdalstopparna har allmänheten rört sig mer utomhus i närområdet under pandemin och förvaltningen har fått fler klagomål än tidigare. Klagomål har, sedan några år tillbaka, framförts på rökutveckling och buller från Lantz Järn & Metall. Klagomålen har kommit från en intelligande industri. Nämnden fattade 2020 beslut om att lämna

klagomålet utan vidare åtgärd, dnr 2019-010386. I övrigt har det inte framförts några klagomål på avfallsanläggningarna.

Andel företag, där dagvattenpåverkan kan befaras, som installerat rening

Vid utgången av år 2020 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning i Spånga, Svensk Freonåtervinning, Suez, numera PreZero, Högdalen, återvinningscentralerna i Sättra, Högdalen, Bromma och Lövsta och Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden rening av sitt dagvatten. Bedömningen är att det är dessa företag som i dagsläget kan befaras påverka dagvattnet.

Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor

Samtliga tillståndsgivna verksamheter uppfyller villkoren i givna tillstånd.

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen kan konstatera att avfallsföretagen förbättrar sitt miljöarbete från år till år. Skillnaderna från det ena året till det andra är vanligen små men om man tittar på en längre tidsperiod så kan man konstatera att egenkontrollen har förbättrats och det finns en annan medvetenhet om miljöbalken och de krav som följer av den. Det finns också ett annat engagemang i miljöfrågorna. Dagvattenfrågan har blivit en viktig tillsynsaspekt. Avfallstrappan tas upp i tillsynen.

Övrig tillsyn

Till övrig tillsyn hör tillsyn som riktar sig till andra aktörer som hanterar avfall men som inte har som sin huvudsakliga sysselsättning att hantera avfall. Det kan t.ex. handla om tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivningar, tillsyn av transportörer, snöhantering och tillsyn inom ett geografiskt område.

Rivningstillsyn

I rivningssektorn uppstår stora mängder farligt avfall och avfall som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Miljöförvaltningen arbetar därför med tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivning. I tillsynen ingår också att hantera de klagomål som framförs från människor i omgivningen. Det kan t.ex. gälla störningar som avser buller eller damning. Tillsynen uppskattas av de etablerade verksamhetsutövarna eftersom de anser sig verka i en bransch som stundtals drar till sig mindre seriösa aktörer. I vårt tillsynsarbete har vi även under 2020 haft möte med exploateringskontoret och gett våra synpunkter på deras anbudsformulär för att förbättra upphandlingar av rivningstjänster i staden.

Miljöförvaltningen får kännedom om rivningsobjekt genom stadsbyggnadskontorets uppmaning till sökande av rivningslov att kontakta miljöförvaltningen. I andra fall kontaktas förvaltningen av närboende som klagar på störningar från pågående rivningsarbeten. Genom ett samarbete med Stadsbyggnadskontoret har vi under året fått tillgång till deras interna plan- och bygglovstjänst där vi aktivt själva framöver kan söka efter rivningsärenden att bedriva tillsyn på. Under 2020 avslutades flera tillsynsärenden som gäller rivningar och en handfull nya ärenden hanterades. I rivningstillsynen ingår normalt ett platsbesök på rivningsplatsen där miljöförvaltningen framförallt kontrollerar sorteringen av olika avfallsfraktioner, vilka transportörer och mottagare som anlitas samt att transportdokument upprättas. Hantering av eventuellt länshållningsvatten och åtgärder för att förebygga eventuella klagomål lyfts också i tillsynen. När rivningen är genomförd begär miljöförvaltningen in en slutredovisning av hur alla avfallsfraktioner tagits omhand. Slutredovisningar sker löpande och sällan samma år som rivningen startar eftersom byggprojekt kan pågå under flera år. Sorteringen är överlag bra men kan bli bättre med flera utsorterade fraktioner, t.ex. gips och planglas, på rivningsplatsen.

Sortering

En bra sortering möjliggör inte bara utsortering av farligt avfall utan genererar större mängder material som kan återanvändas och materialåtervinnas. Detta i sin tur resulterar i en mindre mängd avfall till deponi. Från 1 augusti 2020 gäller nya bestämmelser i avfallsförordningen för den som hanterar bygg- och rivningsavfall. Kraven motsvarar bestämmelser i avfallsdirektivet och innebär att minst sex specificerade avfallsfraktioner, utöver brännbart, farligt avfall och el-avfall, ska sorteras ut och förvaras separat från annat avfall. Dispens från utsorteringen kan göras till miljöförvaltningen. Under 2020 inkom många frågor från byggföretag och konsulter gällande de nya kraven men endast en dispensansökan.

Transport och dokumentation

För att yrkesmässigt få transportera avfall krävs det att man har tillstånd från länsstyrelsen. Vid platsbesöken kontrollerar miljöförvaltningen att endast transportörer med tillstånd för transport av avfall anlitas. Tillsynen under 2020 har inte upptäckt otillåtna avfallstransporter från rivningsplatserna. När en verksamhetsutövare lämnar över farligt avfall för borttransport på väg ska transportdokument upprättas. Rutinen för transportdokument kan någon gång brista men åtgärdas efter uppmaning från miljöförvaltningen. Ofta har rivningsentreprenören digitala system för att kontrollera vilka avfallsfraktioner som skickas iväg och vem som hämtar avfallet.

Uppföljning av slutredovisningar

Innan rivning ska en miljöinventering utföras. Inventeringen klargör vilka avfallsslag och avfallsmängder som rivningen av byggnaden kommer ge upphov till. Efter avslutad rivning granskar miljöförvaltningen mottagningskvitton från avfallsanläggningarna för att kontrollera att avfallet tagits omhand av godkänd mottagare, samt att de mängder som är upptagna i inventeringen överensstämmer med de omhändertagna.

Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Det beror dels på att olika produkter slås ihop till en avfallskategori på rivningsplatsen, t.ex. att olika elprodukter läggs ihop i en container, och dels på att avfallet stundtals klassas om hos mottagaranläggningen. Miljöförvaltningen har under 2020 inte funnit att farligt avfall blandats med icke-farligt avfall eller lämnats till en mottagare som inte får ta emot farligt avfall. Här bör tilläggas att förvaltningen inte kan följa avfallet längre än till en mottagare som har anmält eller har tillstånd för sin verksamhet.

Nyckelindikator

Nyckelindikatorn för rivningstillsynen är:

”Andel rivningsärenden där avfallshanteringen redovisas enligt Byggföretagens mall (mål 100 %)”. I princip redovisas avfallshanteringen inte enligt Byggföretagens mall. Rivningsföretagen har oftast egna mallar

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen har genom tillsynen fått uppfattningen att det sällan förekommer direkta felsorteringar, med undantag för el-avfall som ibland hanteras som metall. Andelen avfall som kan sorteras ut i separata fraktioner istället för blandade fraktioner uppskattas vara relativt stor och därför välkomnas de nya kraven på utsortering i tillsynsarbetet. Exempelvis utgör gips och glas idag fortfarande en blandad deponifraktion och plast sorteras oftast som brännbart. Kan istället plast som är återvinningsbar sorteras ut från den plast som inte är återvinningsbar (p g a miljöstörande ämnen och avsaknad teknik) och glas sorteras ut separat från gips och skickas för materialåtervinning har vi kommit en bra bit upp i avfallstrappan.

Osorterat rivningsavfall i byggnad.

Utsortering för återbruk förekommer i få rivningsprojekt. Trots miljöförvaltningens uppmuntran om ett ökat återbruk hävdar verksamhetsutövarna att efterfrågan på begagnade byggprodukter på marknaden är liten eftersom kvaliteten inte kan säkerställas, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Förvaltningen fortsätter dock att lyfta frågan i tillsynen. Minskning av avfall är det viktigaste steget i avfallstrappan och förvaltningen anser att verksamhetsutövarna åtminstone ska ha övervägt möjligheterna. Redogörelse av möjligheten till återbruk ska numera även redogöras i kontrollplanen enligt plan- och bygglagen som bifogas ansökan om rivningslov.

Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare.

Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun och som inte omfattas av förvaltningens tillsyn, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrollerar inte miljöförvaltningen. Förvaltningen har uppmanat användning av Byggföretagens blankettmallar för inventering och slutredovisning för att förvaltningen bedömer att detta skulle underlätta uppföljningen. Dock ser förvaltningen att de olika aktörerna i rivningsprojekt fortsätter använda sina egna, upparbetade mallar.

Transportörer och mäklare av avfall

För att avfall ska hanteras på ett säkert sätt har kommunerna ensamrätt att transportera kommunalt avfall. Det gäller såväl vanliga sopp-

åsen som grovavfall från hushållen. Internettjänsten Tiptapp förmedlar transporter av hushållens grovavfall till transportörer som inte är upphandlade av kommunen. Miljöförvaltningen ser Tiptapp som mäklare² av avfall och har 2018 förbjudit Tiptapp AB att förmedla transport av hushållsavfall till någon annan än de entreprenörer som är upphandlade av kommunens renhållare. Beslutet är överklagat i flera steg och vi avvaktar ett beslut från Mark- och miljöverdomstolen.

Miljöförvaltningen har riktat information till avfallstransportörer om gällande regler och kommer under 2021 inleda en mer systematisk tillsyn av transportörer och mäklare av avfall.

Nedskräpning

Fyra ärenden gällande nedskräpning har registrerats 2020. En företeelse som sannolikt har påverkat naturmiljön menligt är påverkan från bosättningarna vid Gökdalens våtmark i Högdalen. Bosättarna medför nedskräpning, kabelbränning och troligtvis utsläpp av föroreningar och näringsämnen till området. Gökdalens våtmark är klassad som ett ekologiskt särskilt känsligt område, s k ESKO-område och har tidigare konstaterats vara habitat för salamandrar och åkergroda. Farsta stadsdelsförvaltning ansvarar för avhysningar av bosättare och städning av området men saknar resurser att få tillstånd en hållbar lösning. Om det finns några groddjur kvar är okänt.

Strategiskt arbete

Utöver direkt tillsynsarbete gentemot avfallshanterarna, rivningsprojekten och andra som hanterar avfall, som till största del finansieras genom tillsynsavgifter, arbetar miljöförvaltningen varje år med olika strategiska miljöfrågor. Valet av strategiska frågor gör förvaltningen utifrån behov som visat sig i samband med tillsynen, frågor som förvaltningen noterat vid kontakter med andra kommuner, tillsynsvägläggande myndigheter eller aktörer inom avfallsområdet.

Det går inte alltid att dra en skarp gräns mellan tillsyn och det strategiska arbetet eftersom tillsyn kan ingå som en komponent i det strategiska arbetet och vice versa. Inom tiden för arbete med avfall ryms också arbete med dagvattenfrågor. Under 2020 har vi deltagit i förvaltningens interna dagvattengrupp och i Bällstaågruppen.

² Av 1 kap. 8 § avfallsförordningen framgår att med mäklare avses den som yrkesmässigt förmedlar avfall för behandling.

Vi har tagit fram ett förslag till projektplan för Västberga industriområde. Tanken med projektplanen är att exploateringskontoret, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen Hägersten-Liljeholmen, i samverkan, och i samråd med arrendatorerna och fastighetsägarna/tomträttsinnehavarna i Västberga industriområde skulle kunna ta fram en gemensam handlingsplan för att förhindra återkommande nedskräpning och effektivisera städningen i området.

Vi har deltagit i förvaltningens interna miljögrupp. Vi har tagit fram en behovsutredning för ett resurseffektivt Stockholm och deltagit i de interna referensgrupperna i arbetet med handlingsplaner för en hållbar plastanvändning och för ett cirkulärt byggande i Stockholm. Vi har tillsammans med miljöanalys initierat ett projekt för att utreda vilka krav vi inom rivningstillsynen ska ställa på hantering av PVC-avfall. Vi har också startat en samverkan med miljökontoren i Göteborg och Malmö och Byggföretagen om dispensgivning för sortering av rivningsavfall och andra frågor som gäller rivningar.

Kommande tillsynsbehov

Behovsutredningen för år 2021, som ligger till grund för tillsynsplaneringen, tar beträffande resurseffektivitet bl.a. upp följande tillsynsbehov:

- Förebyggande tillsyn av att stadens egna aktörer, bostadsbolag m.fl. följer framtagna riktlinjer i sitt byggande.
- Utvecklat samarbete med stadsbyggnadskontoret i syfte att uppnå att resurseffektivitet hanteras tidigare i byggprocessen.
- Tillsyn av transportörer är ett stort och viktigt tillsynsområde, som behöver utvecklas till följd av nya regler.
- Nya krav på utökad sortering av bygg- och rivningsavfall bedöms öka behovet av tillsyn, inklusive dispensgivning.

Det pågår mycket inom avfallsområdet nationellt

Mer ordning och reda inom avfallsområdet

Avfallsskandalerna som uppdagats nationellt det senaste året har medfört att regeringen lämnat förslag på ändringar i lagstiftningen för en säkrare avfallshantering³. Sannolikt kommer det sammantaget innebära ett ökat behov av nya tillsynsinsatser. Förslaget remitterades till staden. Nämnden avstyrkte förslagen i beslut den 31 mars 2021 (dnr 2021-2277) såvitt avser ändrade provningsnivåer för mekanisk bearbetning, sortering och lagring av avfall samt undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av mas-

³ Regeringens promemoria Ordning och reda på avfallet (M2021/00207), januari 2021.

sor för anläggningsändamål på grund av brister i underlaget. Nämnden tillstyrkte övriga delar av remissen med de synpunkter som framgår nedan.

Hantering av schaktmassor ses över

Naturvårdsverket ska göra en översyn av dagens hantering av schaktmassor och föreslå hur regelverket och eventuella andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer ändamålsenlig hantering som bidrar till en cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor för masshantering som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektets syftar bl.a. till att minska transporternas klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning. Utöver staden deltar Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, STORSTHLM och Trafikverket

MKB-direktivet ses över

Översynen av hur Sverige har implementerat direktivet om miljökonsekvensbeskrivningar kan leda till förändringar i förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och av hur anmälningar av avfallsverksamhet ska hanteras.

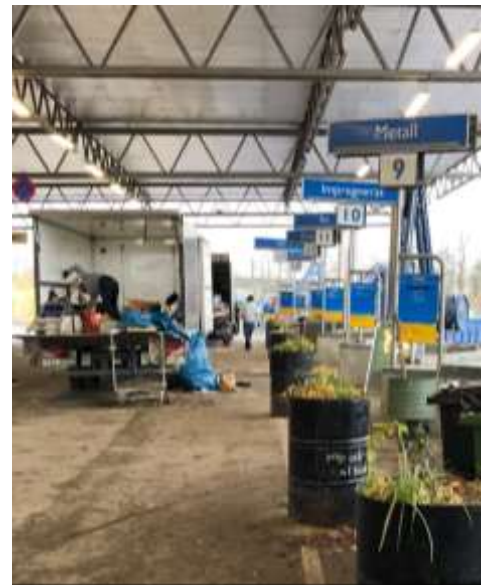
Bilaga

Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn

Återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan privatpersoner lämna grovavfall, förpackningar och farligt avfall. Det fanns 2020 följande centraler:

- ÅVC Östberga
- ÅVC Lövsta
- ÅVC Bromma
- ÅVC Vantör
- ÅVC Sättra samt
- Roslagstulls återbruk

Företag har även möjlighet att mot betalning lämna avfall på återvinningscentralerna. Under 2020 uppgavs att flera av återvinningscentralerna har problem med sannolika ”Tiptappare”, d v s transportörer som återkommande kör andras avfall och motsätter sig att betala för avfallslämningen.

Miljöförvaltningen noterar att återbruket fortsätter att öka och att städningen av gårdsytor vid tillsynsbesök var god på tre av fem återvinningscentraler. ÅVCerna har en separat fraktion för plastavfall, vilket inte alla kommuner har. Fraktionen går nu till en ny mottagare och sorteringen har justerats men fungerar bra.

Samtliga återvinningscentraler utomhus i Stockholm har besökts under 2020 och fungerar väl.

Miljöstationer

I Stockholm finns 17 miljöstationer där hushållen kan lämna sitt farliga avfall. Miljöstationerna är främst placerade på vissa bensinstationer i staden och får tillsynsbesök i genomsnitt vartannat år. 2020 besöktes hälften av stationerna. Miljöförvaltningen har sett att miljöstationerna överlag fungerar väl. Obemannade, automatiska miljöstationer för farligt avfall finns på fem platser och har även de fungerat väl.

Stockholm Vatten och Avfall samlar även in farligt avfall via den mobila miljöstationen, via butikskedjan Kicks, Claes Ohlsson, färgbutiker och i insamlingsskåpet Samlaren. Pop-up stationen ställs upp på en rad olika platser i staden enligt en turlista. Den är i första hand avsedd för varor för återbruk men tar även emot varor som är uttjänta. Förvaltningen har inga anmärkningar på verksamheterna och har kommunicerat de nya kraven på rapportering av farligt avfall.

Avfallslager

Det finns 19 anmälda avfallslager som lagrar och omhändertar avfall och farligt avfall som uppstår i butiker och kontor i gallerior eller kontorsbyggnader. Dessa anläggningar är Farsta centrum, Gallerian, Globen City, Hötorgscity, NK, Liljeholmsgallerian, Bromma Blocks, Sturegallerian, MOOD-huset, Centralstationen, Kista Galleria, Skärholmen centrum, Vällingby centrum, Ringen, Västermalm, Klara Zenit, och Logistikbolagets tre lager. Utöver dessa finns två mindre avfallslager, Fältöversten och Hagsätra, som också får regelbundna besök av miljöförvaltningen. Avfallslagren drivs av olika avfallsentreprenörer (exempelvis Ragn-Sells, PreZero tidigare Suez, Logistikbolaget, Stena Recycling) som sköter avfallshanteringen och ibland även logistik med inkommande gods till butiker.

Butiker som är anslutna till de olika avfallslagren genererar stora mängder avfall i form av förpackningsmaterial som sorteras i olika fraktioner. Lagringen sker oftast i gallerians lastfar/garagedel vid någon lastkaj eller i små rum, där uppmärkta containrar och behållare finns för olika avfallsslag. Vanligtvis sorterar butiks- och restaurangpersonal själva sitt avfall i de olika kärlen.

Avfallslager med kärl för olika fraktioner.

Endast ett fåtal av restaurangerna som använder sig av avfallslagren sorterar ut biologiskt avfall (matavfall). Från år 2021 gäller obligatorisk utsortering av matavfall för alla verksamheter som serverar fler än 25 portioner per dag. Även butikernas utsortering av plast kan bli bättre och inte kastas i brännbar fraktion. Avfallslagren får besök vartannat år av miljöförvaltningen och överlag sköts de bra.

Miljöstation Hallgränd är en liten obemannad anläggning som tar emot avfall från de verksamheter som i Slakthusområdet hyr lokaler av staden. Miljöstationen drivs av fastighetskontoret. Anläggningen tar emot både farligt och icke farligt avfall och besöks årligen av miljöförvaltningen. Då de nya reglerna för rapportering av farligt avfall gör det svårt att ha en obemannad mottagning för farligt avfall kommer den delen sannolikt att upphöra.

Human Bridge Depå lagrar, i en inomhuslokal på Rökerigatan i Enskede, plastsäckar med insamlade textilier innan de lastas om till trailer för export till sorteringsanläggningar eller till någon av organisationens egna sorteringsanläggningar i Holsbybrunn, Huskvarna, Högsby, Ullared och Gnosjö.

Human bridge Depå i Enskede

Human Bridge är en svensk biståndsorganisation som samlar in och levererar uttrangerad sjukvårdsutrustning, begagnade kläder och förnödenheter till människor i utsatta länder. Biståndsarbetet finansieras bl.a. genom försäljning av osorterade textilier till länder inom EU för materialåtervinning. För att få in textilier har Human Bridge klädinsamlingsboxar uppställda på olika platser, t.ex. vid återvinningsstationer och hos bostadsrättsföreningar. Där kan man lägga både sådant som är helt och rent och sådant som är trasigt och fläckigt. Verksamheten anmälades till miljö- och hälsoskyddsnämnden 2020.

Förberedelse för återanvändning

Remade Produktionsanläggning är inriktad på återanvändning av datorer, mobiler, skärmar och andra IT-produkter. som företag, myndigheter och organisationer byter ut. Verksamheten uppskattas kunna hantera ca 3 000 produkter per månad och lagerhållningen beräknas bli max ca 1 000 produkter vid ett och samma tillfälle. Teknikerna raderar hårddiskar/lagringsmedia, testar och rekonditionerar produkterna och sedan säljs utrustningen vidare på andrahandsmarknaden. Från material som inte kan förberedas för återanvändning plockas delar som sedan kan användas i verksamheten eller säljas till kunder ute i Europa som i sin tur använder dem vid reparation och underhåll. Ca 90 % av de produkter som Remade får in kan sättas ut på marknaden igen. Behandlingen av materialet sker med sedvanliga verktyg, som skruvmejslar, skiftnycklar etc. verksamheten anmälades till miljö- och hälsoskyddsnämnden år 2020.

Remade Produktionsanläggning

Hantering av metallskrot och skrotbilar

Lantz Järn & Metall är en tillståndsprövad metallskrot i Västberga industriområde. Bolaget har sedan flera år arbetat med att minska verksamhetens påverkan på dagvattnet som leds till Årstaviken. Dagvattnet från den del av tomten som är minst förorenad renas i en

oljeavskiljare och provtagning har visat att de halter som i tillståndet bedöms vara höga inte överskrids. Dagvattnet från den fastighet där skrot sorteras och skärs och som förorenar dagvattnet mest renas genom oljeavskiljning och en efterföljande filteranläggning. Provtagning har visat att höga halter överskrids. Bolaget har 2020 påbörjat utbytet oljeavskiljaren till en större och modernare oljeavskiljare samt ett utjämningsmagasin.

Lantz Järn & Metall i Västberga

Allåtervinning, Spånga är en metallskrot i Lunda industriområde som fick tillstånd för verksamheten 2013. Det mesta av hanteringen sker inomhus men en viss hantering sker även utomhus. Dagvattnet går till Bällstaån. Dagvattnet passerar en oljeavskiljare och därefter en filteranläggning som installerades 2018. Under 2020 har bolaget påbörjat en utökning av reningsanläggningen för att ytterligare minska föroreningshalterna i dagvattnet. Egenkontrollen är god.

Allåtervinning i Bromma

Allåtervinning, Bromma är ett anmälningspliktigt lager för metallskrot i Ulvsunda industriområde. Metaller transporteras till anläggningen i Lunda för vidare hantering.

Verksamheten, som anmäldes 2012, bedrivs helt och hållet inomhus. Verksamheten har inte besökts under 2020.

Allåtervinning, Högdalen är ett anmälningspliktigt lager, liknande det i Bromma, för metallsrot som startade 2015. Verksamheten besöktes 2020.

Allåtervinning i Högdalen

Ett filter har installerats i dagvattenbrunnen utomhus på gårdsplanen för att förhindra att metallbitar och annat avfall följer med dagvattenet till Mälaren.

Trafikkontorets Biluppställningsplats i Lunda industriområde är en mottagnings- och lagringsplats för felparkerade och uttjänta bilar. Här mellanlagras bilar inför hämtning av ägaren eller för vidare transport till skrotningsanläggning. Den nya delen av anläggningen har en modern dagvattenhantering. Den äldre delen av biluppställningsplatsen för uttjänta bilar har brister med troligt läckage av föroreningar till dagvattenet. Verksamheten har efter föreläggande påbörjat en utredning om möjliga åtgärder för rening av dagvatten.

Trafikkontorets biluppställningsplats i Lunda

Hantering av returpapper och returplast

Veolia Recycling Solutions Sweden AB har två tillståndsprövade anläggningar i Stockholm. En anläggning ligger i Lunda industriområde och den andra i Västberga industriområde. Verksamheterna samlar in, sorterar och balar returpapper och plast. Avfallet som kommer in på anläggningarna tippas för manuell sortering och kvalitetsbedöms innan vidare hantering och balning. Insamling sker även av glas, träpallar, järn- och metallsrot. Elavfall, ljuskällor, batterier och kylmöbler samlas in och lagras innan vidare transport och hantering på annan anläggning.

Inkommande pappersfraktion.

Hantering av metall, papper och plast sker på uppdrag av Förpacknings- & Tidningsinsamlingen (FTI). Anläggningen i Lunda har även sekretessbehandling av papper, hårddiskar och textil. All hantering av avfall sker inomhus på båda anläggningarna.

Balad pappersfraktion i väntan på borttransport.

I Västberga tillämpas möjligheten att lasta ut och frakta på järnväg för att minimera antalet vägtransporter och på så sätt minska miljöbelastningen i denna annars transportintensiva verksamhet. Då anläggningen haft tidigare klagomål på nedskräpning ronderar personalen anläggningen varje dag för att plocka eventuellt skräp som flugit ut från byggnaden. De båda anläggningarna är välskötta. På grund av corona-epidemin hade bolaget förbud för externa besök så 2020 års tillsynsbesök skedde digitalt.

Stena Recycling AB ligger i utkanten av Älvsjö industriområde. Företaget hanterar returpapper, kartong och plast, metall, organiskt

material, trä och bygg- och rivningsavfall. Inget farligt avfall tas emot men ibland kommer detta avfall ändå in till anläggningen då det ligger uppblandat med det övriga avfallet. En del av lagringen sker utomhus medan sortering och balning sker inomhus. Verksamheten bedrivs på ett ganska begränsat utrymme. Verksamheten är välskött och vid den årliga digitala inspektionen framfördes inga anmärkningar.

Lunda Kretsloppsanläggning i Lunda industriområde drivs av Ragn-Sells. Verksamheten har tillstånd för sortering och omlastning av industri-, bygg- och handelsavfall samt grovavfall från hushåll.

Hall för inkommande avfall som ska sorteras.

Företaget sorterar och balar olika material varav mest mjukplast, papper, reklam, wellpapp och kartong. Även metall, hårdplast och glas omlastas på anläggningen. Sortering och balning sker inomhus och lagring utomhus. De mer nederbörds känsliga fraktionerna som tidningar, kontospapper och reklampapper lagras utomhus i tält. I stort sett allt inkommande avfall sorteras för materialåtervinning, en mycket liten rest går till förbränning eller deponering. De olika balade avfallsfraktionerna skickas till olika bruk i landet men viss del exporteras också. Verksamheten upplever att marknaden för plast och wellpapp har förändrats och att det är svårare att hitta avsättning för dessa fraktioner. Provtagning av dagvatten utförs årligen. Under 2020 har verksamheten haft problem med minderåriga som tagit sig in på anläggningen för att hämta bollar som sparkats in från den angränsande fotbollsplanen. Problemet ska vara åtgärdat. Miljöförvaltningen bedömer att anläggningen är välskött.

Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall

Suez i Högdalen, numera PreZero, är en återvinningsanläggning som hanterar stora mängder avfall. Anläggningens huvudsakliga verksamhet är att ta emot, sortera och förbehandla bygg- och rivningsavfall, verksamhetsavfall samt papper. Anläggningen är klassad som en IED-anläggning och under eldningssäsong fragmenteras stora mängder avfall för att användas för energiåtervinning. Återvinningsanläggningen har även en mindre bilverkstad.

Fragmenterat material som används för energiåtervinning

Reningen av dagvattnet har kompletterats med en filteranläggning. Som följd av den förändrade detaljplanen för området har tillståndprocess är påbörjats för förändring av verksamhetsytan. Nya riktvärden för dagvatten har fastställts för de dagvattenanläggningar som ska anläggas. Då friluftsområdet på Högdalstopparna besökts mer frekvent under pandemin har förvaltningen fått in fler noteringar om lukt, buller och nedskräpning. Suez har därför uppdaterat sina städrutiner och en bullerutredning kommer att genomföras.

Stena Recycling AB startade 2012 i Enskede och är en anmälningspliktig mottagning av metallskrot, blybatterier och byggsäckar med bygg- och rivningsavfall. Byggsäckarna skickas vidare till andra anläggningar för sortering. Alla dagvattenbrunnar är försedda med filter. Verksamheten besöktes 2020. Vi pratade om de utökade kraven på sortering av bygg- och rivningsavfall och att det inte längre är möjligt att per automatik erbjuda containrar för blandat avfall.

Lagring och behandling av elavfall

Svensk Freonåtervinning AB i Lövsta industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hanterar kasserade kylmöbler och bygg- och rivningsavfall med CFC. Det pågår kontinuerligt förbättringar av såväl utrustning som personalens kunskaper. 2017 avslog miljöprövningsdelegationen bolagets ansökan om utökad verksamhet vilket bolaget överklagade till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har återförvisat ansökan till länsstyrelsen efter det att bolaget ändrat sin tillståndsansökan och redovisat fler åtgärder för att skydda Mälaren från utsläpp av förorenat släckvatten vid en eventuell brand. Länsstyrelsen skickade ansökan på remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden i slutet av 2020. Under 2020 har bolaget bl.a. arbetet med en insatsplan tillsammans med räddningstjänsten och med lagringen av avfall från brandsäkerhetssynpunkt. Bolaget har också anmält en förändring av verksamheten som består i XPS-behandling.

Svensk Freonåtervinning i Lövsta

Kuusakoski i Bromstens industriområde är en anmälningspliktig verksamhet som under flera år arbetat med förbehandling av elavfall. Bolaget har under 2015 också installerat en reningsanläggning för dagvattnet och provtagning sker liksom intrimning av reningsutrustningen. Dagvattnet leds till Bällstaån som är en av de mest förorenade vattenförekomsterna i Stockholm och som det tagits fram ett åtgärdsprogram för. Under 2020 har bolaget installerat en avstängningsknapp för snabb avstängning av dagvattenledningen vid en eventuell brand. Bolaget har också under 2020 anmält förändring av verksamheten som innebär att verksamheten inte kommer omfatta annan behandling av el-avfall än lagring och att den mer inriktas mot mottagning och lagring av metaller.

Recycling Stockholm AB bedriver anmälningspliktig verksamhet inomhus i en lokal på Herrestagränd i Högdalens industriområde. Bolaget hämtar grovsopor, elavfall, farligt avfall och utsorterade förpackningar från hushållen och är, via Active Recycling, en av de godkända entreprenörerna i Stockholm. Bolaget har sex chaufförer, fyra sopbilar och en flakbil. Två av sopbilarna står i garaget. Garaget är förvaringsplats för tomma kärl. Där lagras också elavfall (ca tre ton eller åtta burar maximalt per tillfälle), vitvaror (max ett ton per tillfälle), batterier, lysrör och andra ljuskällor samt färgrester. Inget annat hushållsavfall hanteras och inget avfall förvaras utomhus. Vid besöket 2020 pratade vi om antecknings- och rapporteringsskyldigheten.

Veolia Recycling Solutions Sweden AB mellanlagrar elavfall, batterier, lysrör och andra ljuskällor och färgrester som hämtas från grovsoprum på uppdrag av Stockholms kommun. 2018 slutade bolagets mekaniker. Biltvätt och underhåll av containrar sköts nu av en hyresgäst. Reningsanläggningen för biltvätten och service på den, tömning av tankar samt kontroll att det ser städat ut ligger fortfarande på Veolia. Under 2019 har bolaget framförallt arbetat med sin kemikalieförteckning och med att dokumentera övrig egenkontroll. Verksamheten besöktes inte 2020.

Masshantering och återvinning av avfall för anläggningsändamål

Masshantering

För att uppgräva jord- och schaktmassor, uppbruten asfalt och betong ska kunna materialåtervinnas krävs det lämpliga platser för lagring, sortering, siktnings och ibland även krossning. Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektets syftar bl.a. till att minska transporternas klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning.

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden startade 2018. Exploateringskontoret är verksamhetsutövare. Massor från exploateringen av Norra Djurgårdsstaden siktas inne i en hall för att så mycket som möjligt ska återvinnas inom projektet och så lite som möjligt ska behöva deponeras. Verksamheten bedrivs med anmälningspliktig omfattning. Exploateringskontoret vill kunna hantera även massor klassade som farligt avfall och transportera de massor som ska till deponi med båt från hamnens kaj. En tillståndsprövning pågår och miljö- och hälsoskyddsnämnden yttrade sig över remissen i slutet av

2020. Etableringen har kritiserats av närboende men miljöförvaltningen har varken under 2019 eller 2020 fått in några klagomål på buller, damning eller andra störningar.

Schakt & Transport Odde är en lagringsplats för betong, tegel, asfalt, jord, sten, sopsand och liknande i Kista. Skanska bedriver verksamheten och bolaget har också anmält periodvis siktning för att kunna återvinna avfallet för anläggningsändamål.

Ulvsunda mellanlager där Stockholm Vatten och Avfall lagrar schaktmassor ligger i närheten av Stockholm Vatten och Avfalls huvudkontor. Verksamheten är anmälningspliktig. Schaktmassor såsom jord, sten, grus och asfalt som uppkommer i samband med VA-schakter i Västerort och delar av innerstaden lagras på platsen. Som mest finns det 500-1 000 ton massor, inräknat asfalt och grus- och krossprodukter, på området. Fickorna är belagda med asfalt och resten av tomten utgörs av en grusad yta. 2020 skedde en digital inspektion. Förvaltningen hade inga anmärkningar.

Återvinning av avfall för anläggningsändamål

Under 2020 har vi hanterat en anmälan om återvinning av avfall för anläggningsändamål. Det har gällt användning av slaggstenar, lättbetong och liknande från renovering av ett flerfamiljshus, byggt på 50-talet. Fastighetsägaren ville fylla ut ett område bakom huset för att kunna ordna parkeringsplatser för de boende. Efter analys av materialet och utifrån det faktum att avfallet inte bara innehöll mineral utan också plast och metall blev beslutet på anmälan att materialet inte var lämpligt för anläggningsändamål.

Avfall för återvinning för anläggningsändamål?

Hantering av avfall från gaturenhållning

Snöplatser – Trafikkontoret ansvarar för bortforsling och uppläggning av snö. En beredskap för stora mängder snö måste finnas i staden och miljöförvaltningen har deltagit i samverkansgruppen mellan stadens förvaltningar för att finna landdepåer för snö.

Snöupplag i Räcksta 2013. När det väl snöar kan det komma stora mängder.

Platserna som är lämpliga för uppläggning av snö blir färre och färre i och med förtätningen av staden. En risk är att platser inom naturreservat eller ytor för sport och rekreation kommer att behöva användas för uppläggning av snö. Under kalenderåret 2020 var snömängderna små. Efter årsskiftet kom dock rikligt med snö.

Snödumpning - Vid snörika vintrar måste snö från Stockholms gator, gång- och cykelbanor samt torg snöröjas. Borttransporterad snö från innerstaden dumpas i Riddarfjärden och Saltsjön. Trafikkontoret har dispens från förbudet att dumpa avfall i vattenområde. Nuvarande dispens medger tippning av 800 000 m³ snö per år i vattenförekomsterna Mälaren-Riddarfjärden (Norr Mälarstrand), Strömmen (Stadsgården, Blasieholmen) samt Lilla Värtan (Värtan) fram till 2021-11-02. Vintern 2019/2020 var mild och snöfattig och ingen tippning av snö i vatten behövde utföras. Därmed utfördes inte heller någon provtagning av snö. Provtagning skedde dock i recipienterna i enlighet med upprättat kontrollprogram. I slutet av 2020 remitterade länsstyrelsen till miljö- och hälsoskyddsnämnden trafikkontorets ansökan om dispens för minst fem vintersäsonger från oktober 2021. Om dispens inte kan ges i framtiden kommer staden förmodligen behöva reservera en eller flera platser för uppläggning av snö. Ytorna skulle kunna utformas som multifunktionella ytor t.ex. som evenemangsytor sommartid. Ett alternativ eller komplement vore någon form av rening före dumpning.

Rening av snö – smältning med hjälp av värmen i returvattnet i Stockholm Exergis fjärrvärmenät i kombination med filtrering/re-

ning skulle kunna vara ett sätt att hantera snömassor och minska behovet av dumpning i vatten och uppläggning på land enligt företaget Snöteknik. Företaget har dock haft svårt att hitta en plats i Stockholm för att testa detta. 2017 anmälde bolaget en försöksverksamhet på trafikkontorets upplagsplats i Högdalen. Miljöförvaltningen skrev ett beslut med anledning av anmälan och framförde där synpunkter på hur anläggningen ska skötas.

Snöteknik har fått ett bidrag från Naturvårdsverket som möjliggör att en oberoende konsultbyrå tar prover och utvärderar anläggningen. Bolaget planerade därför att utöka testverksamheten i Högdalen från den 1 september 2019 till den 1 april 2020. Under 2019 meddelade miljöförvaltningen bolaget att verksamheten kan anses vara en avloppsanordning. Då är den anmälningspliktig enligt 13 § i förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och inte enligt 70 § i miljöprövningsförordningen (2013:251) med verksamhetskod 90.430. En skillnad är att den då inte är begränsad till att behandla max 500 ton per år. Ingen verksamhet och därmed ingen utvärdering skedde under 2020.

Sopsand – Det finns ett antal platser i staden för mellanlagring av sopsand och annat avfall som uppkommer i samband med gatuhållning. Större lager av sopsand hanteras som anmälningspliktig verksamhet. Sopsanden innehåller mycket skräp men kan sållas och användas för anläggningsändamål eller som ny sandningssand.

Blivande sopsand i vägkant i Västberga industriområde..

Ris och kvistar – Skarpnäcks stadsdelsförvaltning hanterar ris och kvistar från skötsel av grönområden vid Gudöbroleden i Skrubba. Miljöförvaltningen besökte platsen i oktober 2018. Området såg välstädat och snyggt ut. Miljöförvaltningen föreslog att flisat och oflisat material skulle flyttas något längre från trädridån för att minska risken för att en eventuell brand i materialet sprider sig. Miljöförvaltningen besökte inte verksamheten under 2020.

Komposteringsanläggningar

Skogskyrkogården har en anmälningspliktig komposteringsanläggning för trädgårdsavfall. Trädgårdsavfallet består av pinnar, kottar, barr och viss del löv och gräsklipp från Skogskyrkogårdens omgivning. På en uppställningsyta vid komposten finns containrar för brännbart (här kastas kransar med metalltråd), elavfall, metall, och farligt avfall. Kistdekorationer följer med kistorna till krematoriet. Under 2020 har verksamheten undersökt vattenledningar för att säkerställa att lakvatten från kompostytan går till spillvattennätet och vidare till Henriksdals reningsverk. Anläggningen har två markförlagda cisterner och en oljeavskiljare vid tankplatsen.

Djurgården Fisksjöäng Här finns idag en tillståndspliktig anläggning för kompostering av stall- och kogödsel. Komposteringen sker huvudsakligen i den nya slutna trumman på anläggningen. Den nya hanteringen innebär att störande moment som buller och damm orsakat av vändning av material utomhus uteblir.

Sluten trumkompostering.

Antalet dagar gödsel ligger utomhus i och med för- och efterkompostering har också minskats tack vare den installerade trumman. Det färdiga materialet används som jordförbättringsmaterial. Flisning av

trä sker några gånger per år under ett par dagar för att förse Värtans värmeverk med lokalt material. Efter ett inkommande klagomål på buller från denna flisning har entreprenören fått justera arbetstiderna på kvällar för aktiviteten.

Rosendal har en mindre, anmälningspliktig kompost. Anläggningen tar emot cirka 50 ton gödsel från Skansen årligen och komposterar detta med park- och växtavfall, halm och komposterat matavfall som uppkommer i det egna caféet.

En av kompoststrängarna vid Rosendal.

Det färdiga kompostmaterialet används i verksamhetens odlingar och trädgård. Förvaltningen bedömer att komposten är välskött och att det inte finns risk för utläckage av näringsämnen till Saltsjön.

Lager för farligt avfall

Sweden Recycling AB i Lunda industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hämtar och lagrar farligt och återvinningsbart avfall från tandvårdskliniker i Sverige. Det farliga avfallet som mellanlagras består främst av utbytta amalgamavskiljare, silar, sugslangar från tandläkarstolar, utdragna tänder med amalgamfyllningar, stickande/skärande avfall, fixerings- och framkallningslösningar och småkemikalier. Verksamheten säljer och monterar även amalgamavskiljare och utför vattenprover till dentalklinikerna. Avfallet transporteras med egna fordon till lagret i Växjö. I Växjö lagras avfallet i väntan på vidare transport till Tyskland där systerbolaget hanterar och behandlar det farliga avfallet. Vid saneringar hos dentalkliniker transporteras rör, slam och spolvatten direkt till anläggningen i Växjö. All lagring sker inomhus där avfallet förvaras i slutna behållare. Miljöförvaltningen bedömer anläggningen som välskött.

Suez Recycling AB, numera PreZero, har Stockholm Hamnars uppdrag att ta hand om avfall som uppkommer hos hyresgästerna i Frihamnen. Alla hyresgästerna nyttjar inte PreZeros tjänst men ca 40 kunder är anslutna. Verksamheten startade år 2006 efter en anmälan till miljöförvaltningen. Verksamheten besöktes 2019 men inte 2020.

Infratek Sverige utför arbeten åt Ellevio. Serviceteknikerna kan lämna farligt avfall som uppkommer i verksamheten på Strömsättravägen. Vid tillsynsbesöket 2020 pratade vi framförallt om antecknings- och rapporteringsskyldigheten.